

Avesta-Grytnäs pastorat
Rektorn vid Grytnäs friskola

Beslut för grundskola och fritidshem

---

efter tillsyn i Grytnäs friskola
i Avesta kommun

Tillsyn i Grytnäs friskola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Avesta kommun under hösten 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Grytnäs friskola besöktes av Skolinspektionen den 16 oktober 2014.

Fakta om skolenheten

Grytnäs friskola är en fristående grundskola och är belägen i Avesta kommun. Skolan drivs av Avesta-Grytnäs pastorat (organisationsnummer 252004-7560). Skolverket godkände Grytnäs friskola som en fristående skola i Avesta kommun för årskurserna 1-6 och förskoleklass genom beslut den 3 april 2002. I beslut den 30 augusti 2006 godkändes skolan även att bedriva undervisning för grundsärskola årskurs 1-6.

Läsåret 2014/15 har skolan 6 elever i förskoleklassen och 73 elever i årskurs 1-6. Vid skolan bedrivs även ett fritidshem. Vid fritidshemmet är 32 elever inskrivna. Skolan leds av en rektor.

Kunskapsresultat

Årskurs 3

Av Skolverket nationella statistik (SIRIS) för de nationella ämnesproven i matematik läsåret 2013/14 framgår att 100 procent av eleverna nådde kravnivån i delprovet "symmetri, skriftliga räknemetoder". I tre av delproven nådde cirka 91 procent av eleverna kravnivån. I delproven "mönster i talföljder, geometriska mönster", "mätning längd, proportionella samband" och "huvudräkning, förståelse för räknesätten" deltog 11 elever men det var färre än 10 elever som klarade proven varför inget resultat visas. I jämförelse med riket var skolans resultat i de delprov som kan jämföras högre än rikets förutom i delproven "muntlig kommunikation" (90,9 jämfört med rikets 93,8) och "positionssystemet, enkla problem" (90,9 jämfört med rikets 93,1).

I de nationella ämnesproven för svenska uppnådde 100 procent av eleverna kravnivån i delprovet "tala: muntlig uppgift". I delproven "läsa: faktatext", "läsa: enskild högläsning", "skriva: stavning och interpunktion" och "skriva: faktatext" deltog 11 elever men det var färre än 10 elever som klarade proven varför inget resultat visas. I övriga delprov var skolans resultat lägre än jämfört med rikets utom i delprovet "skriva: berättande text" (90,9 jämfört med rikets 90,3).

Av skolans egen redovisning för läsåret 2012/13 framgår att 58 procent av eleverna bedömdes uppnå kunskapskraven i svenska och 78 procent i matematik. När det gäller de samhälls- och naturorienterande ämnena bedömdes 100 procent av eleverna uppnå kunskapskraven.

Årskurs 6

Då andelen elever som erhöll betyg i årskurs 6 läsåret 2012/13 var färre än 10 redovisas inget resultat i SIRIS.

Av skolans egen redovisning för läsåret 2012/13 framgår att 100 procent av eleverna bedömdes uppnå minst betyget E i alla ämnen.

Helhetsbedömning

Skolinspektionens tillsyn av Grytnäs friskola visar på en skola med en engagerad rektor och lärargrupp som aktivt arbetar för att eleverna ska nå kunskapskraven och nå så långt som möjligt. Lärarna vid skolan arbetar ämnesövergripande så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet. De intervjuade eleverna upplever sig även trygga vid skolan och menar att en bidragande orsak till det är att skolan är liten vilket medför att eleverna känner en trygghet med de vuxna och alla elever känner varandra.

Skolinspektionen har dock identifierat områden som behöver förbättras.

Tillsynen visar att Grytnäs friskola inte bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete i enlighet med bestämmelserna. I intervjuer med rektorn och lärare uppges att elevernas resultat följs upp och att de diskussioner lärarna för om eleverna ligger till grund för att utveckla utbildningen. Av intervjuer med lärarna framgår det emellertid att lärarna inte känner till resultaten för årskurs 3 de senaste åren i matematik eller svenska. Vidare uppges att någon analys kring eventuella skillnader mellan flickor och pojkars resultat aldrig har gjorts. Skolans dokumenterade systematiska kvalitetsarbete saknar även en uppföljning av elevernas resultat och en analys kring orsaken till eventuella resultat.

Skolans bristfälliga uppföljning och analys av elevernas resultat på exempelvis skolnivå eller eventuella skillnader mellan flickor och pojkar medför att rektorn och lärarna saknar tillräckliga underlag för att besluta om relevanta åtgärder för ökad måluppfyllelse bland eleverna.

Tillsynen visar även att Grytnäs friskolas ordningsregler inte utarbetats under medverkan av eleverna. I intervjuer med lärare och rektorn anges att de ordningsregler som finns vid skolan tagits fram av lärare och rektor och att eleverna inte kan påverka reglerna.

Vidare visar utredningen att det för elever i årskurs 1-5 saknas en medveten planering för hur lärarna i undervisningen ska vägleda eleverna inför deras fortsatta utbildning och yrkesval vilket medför att alla elever inte ges lika tillgång till kunskap och färdigheter så att de i förlängningen kan beslut om framtida studie- och yrkesval.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Avesta-Grytnäs pastorat att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 13 februari 2015 redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Bedömning

Avesta-Grytnäs pastorat måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Utarbeta skolans ordningsregler under medverkan av eleverna.
- Se till att det finns en plan mot kränkande behandling som innehåller en redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder har genomförts.
- Säkerställa att signaler om kränkande behandling anmäls till huvudmannen.

Motivering

Ordningsregler

Av skollagen framgår det att ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. De ska utarbetas under medverkan av eleverna och följas upp på varje skolenhet.

Tillsynen visar att ordningsreglerna vid skolan inte utarbetas under medverkan av eleverna. I intervju med lärare och rektor framkommer att de ordningsregler som finns vid skolan har tagits fram av lärarna och rektorn. Av samma intervjuer framgår det att elevernas synpunkter på reglerna inte har hörtsammats och att skolans nuvarande regler i praktiken inte kan påverkas av eleverna.

Plan mot kränkande behandling

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det

kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. I Skolverkets allmänna råd för arbete mot diskriminering och kränkande behandling (SKOLFS 2012:10) anges att arbetet med planen mot kränkande behandling bör bedrivas så att planen återspeglar förhållanden i varje enskild verksamhet.

Enligt Skolinspektionens praxis innebär "en översikt över de åtgärder som behövs" krav på att vissa rutiner ska finnas i planen; rutiner för akuta åtgärder vid situationer av kränkande behandling, rutiner för uppföljande insatser samt rutiner för hur händelser och åtgärder ska dokumenteras. Dessutom ska rutinerna enligt praxis ha såväl ett elev- elev – perspektiv (kränkningar elever sinsemellan) som ett vuxen-elev – perspektiv (kränkningar av vuxen mot elev).

Skolinspektionen har tagit del av Grytnäs friskolas plan mot kränkande behandling för läsåret 2013/14. I intervjuer med rektor och lärare framkommer att planen mot kränkande behandling även gäller för fritidshemmet. I samma intervjuer medges dock att det inte framgår av att planen att den omfattar fritidshemmet.

Av planen framgår det att skolan genomfört en kartläggning av elevernas upplevelser av skolan både enskilt och i grupp. Vidare framgår det av planen att skolan dels har generella åtgärder för att förebygga kränkande behandling och dels ett riktat arbete syftat till att stoppa elevernas kränkande tillmälen i tal. Enligt planen är det här ett arbete som pågått under två år. Skolinspektionen kan av planen mot kränkande behandling dock inte se en redogörelse över hur tidigare års planerade åtgärder har genomförts. Vad gäller verksamheten i fritidshemmet framgår det inte vilka konkreta åtgärder som fritidshemmet, utifrån en aktuell kartläggning, avser att påbörja under det kommande året. Det framgår heller inte någon redogörelse för hur planerade åtgärder från föregående läsår har genomförts. Planen mot kränkande behandling återspeglar därmed inte de verksamheter som den enligt rektorn och lärarna ska gälla för.

I Grytnäs friskolas plan mot kränkande behandling finns rutiner för akuta åtgärder vid situationer av kränkande behandling som har både ett elev-elev perspektiv och ett vuxen-elev perspektiv. Av dessa rutiner framgår det emellertid inte att rektorn ska anmäla uppgifter om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling till huvudmannen.

Skolinspektionen kan därutöver konstatera att det i skolans plan mot kränkande behandling hänvisas till den tidigare skollagen och att definitionen av begrepp är felaktig.

Rektors anmälan till huvudmannen

Skollagen anger att en rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla det till huvudmannen.

Tillsynen visar att rektorn inte informerar huvudmannen om när en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling. I intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsa framkommer att rektorn alltid informeras om när en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling. I intervju med rektorn och representant för huvudmannen framkommer det emellertid att huvudmannen inte informeras när en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling.

Sammanfattningsvis konstaterar Skolinspektionen att det finns brister i skolans arbete inom bedömningsområdet trygghet och studiero. Avesta-Grytnäs pastorat föreläggs därför att avhjälpa bristerna.

Författning

5 kap. 3 §, 6 kap. 8 och 10 §§ skollagen (2010:800)

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen**Bedömning**

Avesta-Grytnäs pastorat måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Bedriva ett dokumenterat systematiskt kvalitetsarbete på enhetsnivå som består av uppföljning, planering och utveckling av utbildningen.

Motivering

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) bör rektorn se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser, skapa rutiner och former för dokumentation som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete, samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten.

Utredningen visar att det finns brister i skolans systematiska kvalitetsarbete.

Uppföljning

Skolinspektionen har tagit del av skolans dokumenterade systematiska kvalitetsarbete. I denna finns inte någon uppföljning av elevernas resultat på grupp-nivå, skolnivå eller t ex. jämförelser mellan pojkar och flickors resultat. Lärarna uppger att de inte känner till hur många elever i årskurs 3 som uppnått kunskapskraven i matematik eller svenska de senaste åren. Inte heller har de följt upp eventuella skillnader mellan pojkar och flickors resultat. I intervjuer med rektor och lärare framkommer att lärarna träffas veckovis och följer upp och diskuterar elevers resultat. Det som framkommer vid dessa möten skrivs ned och ligger till grund för rektorns sammanställning av skolans systematiska kvalitetsarbete.

Analys

Skolinspektionen konstaterar att bristen på uppföljning gör att skolan inte fullt ut kan genomföra nästa steg i det systematiska kvalitetsarbetet, analys av resultat. Både rektor och lärare uppger att viss analys av elevernas måluppfyllelse sker vid veckovisa möten. I intervju med rektor uppges att de vid mötena mest diskuterar enskilda elever och deras resultat. Lärarna uppger även att de till exempel inte har diskuterat eventuella skillnader i resultat mellan flickor och pojkar. Skolinspektionen kan av skolans dokumenterade systematiska kvalitetsarbete heller inte utläsa någon analys kring resultaten på grupp-nivå, skolnivå eller andra jämförelser i resultat.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att skolan brister i sitt systematiska kvalitetsarbete. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav varför Avesta-Grytnäs pastorat föreläggs att vidta åtgärder.

Författning

4 kap. 4-6 §§ skollagen

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Avesta-Grytnäs pastorat måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Ge alla eleverna tillgång till personal med kompetens att tillgodose elevernas behov av vägledning inför utbildning och yrkesval.

Motivering

Enligt skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med kompetens för att tillgodose deras behov av vägledning inför utbildning och yrkesval. Av läroplanen för grundskolan framgår att skolans mål ska vara att varje elev kan granska olika valmöjligheter och ta ställning till frågor som rör den egna framtiden.

Av läroplanen framgår också att alla som arbetar i skolan ska bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av kön eller av social eller kulturell bakgrund. Läraren ska bidra med underlag för varje elevs val av fortsatt utbildning, och studie- och yrkesvägledaren, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, ska informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser.

Av Skolverkets allmänna råd om arbete med studie- och yrkesvägledning (SKOLFS 2013:180) framgår att lärare i sin undervisning bör ge eleverna möjlighet att utveckla en förståelse för hur kunskaper i ämnet kan ha betydelse i arbetslivet och på så sätt utgöra ett underlag för deras framtida studie- och yrkesval.

Tillsynen visar att samtliga elever inte har tillgång till personal med kompetens att vägleda eleverna inför framtida utbildning och yrkesval. I intervjuer med rektor och lärare framkommer det att endast elever i årskurs 6 får information om framtida yrkes- och studieval. Rektorn och lärarna uppger att eleverna i årskurs 1-5 inte får träffa studie- och yrkesvägledaren och att det på Grytnäs friskola heller inte finns någon medveten planering för hur lärarna ska arbeta med att vägleda eleverna om framtida utbildning och yrkesval.

Sammanfattningsvis visar tillsynen att det i skolan finns brister i erbjudande av utbildning. Skolans verksamhet uppfyller därmed inte författningarnas krav och Avesta-Grytnäs pastorat föreläggs att vidta åtgärder.

Författning

2 kap. 29 § skollagen

Lgr 11, 2.6 Övergripande mål och riktlinjer, Skolan och omvärlden i förordning om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (SKOLFS 2010:37).

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar enligt 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Avesta-Grytnäs pastorat en anmärkning.

Huvudmannaskap och godkännande**Bedömning**

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brist inom bedömningsområdet Huvudmannaskap och godkännande.

- Information om de skriftliga rutinerna för att utreda klagomål har inte lämnats på lämpligt sätt.

Motivering

Skollagen anger att huvudmannen ska ha skriftliga rutiner för att ta emot och utreda klagomål mot utbildningen. Information om rutinerna ska lämnas på lämpligt sätt.

I intervju med huvudmannen anges att det är oklart hur vårdnadshavare och föräldrar får information om vem de kan vända sig till med klagomål mot utbildningen. Huvudmannen uppger att sådan information inte finns på skolans hemsida. Rektorn uppger att det finns skriftliga rutiner om till vem föräldrar och vårdnadshavare ska vända sig till för att klaga, men att skolan inte har informerats om rutinerna.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att det finns brister kring rutinerna för klagomål. Skolinspektionens bedömer bristen som mindre allvarlig då skriftliga rutiner för att ta emot och utreda klagomål finns men information om rutinerna har inte lämnats på lämpligt sätt. Avesta-Grytnäs pastorat tilldelas därför en anmärkning.

Författning

4 kap. 8 § skollagen

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydin
Beslutsfattare

Leif Eriksson
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under en eller flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsformer Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.